

PALEONTOLOGIA

Troballa de restes d'ortoceràtid a l'Alta Ribagorça

Enric García Francés ¹

RESUM

En el present treball volem donar a conèixer la troballa d'un fragment d'Ortoceràtid trobat a l'Alta Ribagorça.

Paraules clau: Alta Ribagorça, Catalunya, Ortoceràtida.

ABSTRACT

In the present work we want to make known the discovery of a fragment of Orthoceratid found in Alta Ribagorça.

Keywords: Alta Ribagorça, Catalonia, Orthoceratid.

1. INTRODUCCIÓ

En aquesta ocasió volem mostrar una troballa poc habitual, es tracta d'un fragment d'un Ortoceràtid. localitzat al terme municipal de Perves a l'Alta Ribagorça. La zona no presenta més restes fòssils, ni d'Ortoceràtids ni d'altres espècies. Podria tractar-se d'un fòssil que hagi vingut d'algun altre estrat superior, ja que ens ha sigut difícil situar-lo en l'escala cronològica. Els mapes geològics ens situen al Triàsic mitjà-superior.

Aquest estudi vol mostrar la troballa i les conclusions a les quals hem arribat, encara que no podem concretar algunes dades per falta d'informació.

Els Ortoceràtids són mol·luscs cefalòpodes que van viure durant el Paleozoic i es van extingir al Triàsic, fa uns 208 milions d'anys. Molt semblants als pops o calamars actuals, presentaven una forma cònica allargada, aerodinàmica; el seu interior estava format per cambres internes, les quals els hi permetia baixar i pujar de fondària dins el mar.

Taxonomía:

¹Associació d'Estudis Científics i Culturals. Premia de Mar

Phylum: Mollusca
Classe: Cephalopoda
Subclasse: Natiloidea
Ordre: Orthocerida
Família: Orthoceridae

Figura 1: Reproducció d'un Ortoceràtid (Dibuix: Enric Garcia Frances)

Hem de dir que actualment s'està realitzant un estudi de la zona de la troballa a nivell geològic. Els multitudinaris encavalcaments dels estrats fan difícil de catalogar correctament el terreny i encara no és clara la seva datació. Després d'estudiar la zona no podem confirmar si es tracta d'un exemplar del Silurià o dels últims Ortoceràtids del Triàsic.

Existeix registre d'Ortoceràtids a les comarques adjuntes, com per exemple els nòduls calcaris del Silurià situats a les poblacions de Bretui, Coscatell, Buscaró i el pla de les Calderes a Sant Sebastià. En un nivell inferior es poden trobar Ortoceràtids i Crinoïdeus, sempre en sediments de color negre. Els Or-

tooceràtids apareixen en nòduls de formes el·lipsoidals. Aquestes formacions no coincideixen amb la troballa realitzada que ens ocupa en aquest treball.

A la pròpia comarca es troben molt poques cites d'Ortoceràtids, no hem trobat estudis propis del gènere per poder datar amb exactitud el nostre exemplar. La troballa ens deixa veure una secció en la qual s'insinuaven cambres internes i un sífó. Després de la neteja de l'exemplar i un tractament de polit per tal d'accentuar el detall, s'observen les cambres i el sífó amb més detall, per aquesta raó arribem a la conclusió que es tracta d'algun Ortoceràtid.

Figura 2

Diferents vistes de la troballa presenten una lleugera deformació, el fragment té una mida de 14 cm en la seva longitud (figura 2). En el tall d'un dels extrems és forma circular i s'intueix una separació interna de varies cavitats (figura 3).

Podem apreciar cambres de flotabilitat i secció d'un fragment de sífó (figura 4). En un tall transversal es pot apreciar el conducte del sífó, en un punt negre d'uns 2 mm (figura 5).

Figura 3

2. CONCLUSIONS

Durant l'anàlisi del fragment es valorà l'opció que fos algun fragmocon de Belemnit del Triàsic, com per exemple *Aulacoceras*. No teníem suficients dades per poder ratificar-ho. Les càmbres robustes, el sífó i la longitud ens va fer pensar en un Ortoceràtid. Cal dir que hem consultat alguns experts, la majoria dels quals han considerat que es tracta d'un Ortoceràtid, tot i que no tenen informació registrada d'aquestes espècies a la zona de la troballa.

Figura 4

Figura 5: *Orthoceras*, sífo transversal.

3. BIBLIOGRAFIA

BAJOCIEN14. Consultat a: [www.bajocien14.com/], el 15/01/2020.

HORACIO H. CAMACHO & MÒNICA I. LONGOBUCCO (2008): *Los invertebrados fósiles*. Tomo II. Ed. Vazques Mazzini.

IGME. Consultat a: [http://info.igme.es/SidPDF/137000/567/137567_0000009.pdf] el 22/03/2020.

KATHLEN HISTON(1999): *Cephalopods – Present and Past*, geologische Bundesanstalt, Viena.

NAUTILOIDS. Consultat a:
<https://nautiloids.tumblr.com/post/46841639663/introduction-to-orthoceras-and-their-structure>, el 21/02/2020.

WIKIMEDIA COMMONS. Consultat a:
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Orthoceras_characters.jpg el 14/01/2020.